

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Кафедра філології**

Кафедра музеєзнавства та пам'яткознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА
(підпис)

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ
(МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА) ТА ІСТОРІЯ)
для здобуття ступеня бакалавра
для вступників на основі повної загальної середньої освіти
(ПЗСО)
за спеціальностями: 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
034 Культурологія
053 Психологія
242 Туризм і рекреація**

Розглянуто і затверджено на
засіданні Ради факультету
соціальних комунікацій і музейно-
туристичної діяльності
Протокол № 9 від 20.02.2023 р.

Розглянуто і затверджено на
засіданні
Ради факультету
сценічного мистецтва
Протокол № 8
від 22.03.2023 року

Вступний іспит для іноземців (мова навчання (українська) та історія) проводиться з метою виявлення мовних компетентностей з української мови, а також знань з історії вступників, які бажають навчатися в ХДАК за ступенем бакалавра, з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої професійної діяльності в обраній галузі. Вступний іспит для іноземців складається з двох частин: I частина – мова навчання (українська), II частина – історія. За результатами складання двох частин виставляється загальна оцінка, яка є єдиною складовою конкурсного балу для цієї категорії вступників.

ЧАСТИНА I

МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА)

Програма призначена для іноземців та осіб без громадянства, які виявили бажання здобувати освітній ступінь «**БАКАЛАВР**» на території України і володіють мовою навчання (українською) в обсязі, який співвідноситься з рівнем «незалежного користувача» (згідно з класифікацією Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти).

Вступний іспит для абітурієнтів із числа іноземців та осіб без громадянства з іноземної мови (українська мова) (далі – вступний іспит) визначає рівень знань української мови та перевіряє комунікативну компетентність, володіння словниковим запасом і граматичними структурами, які відповідають рівню B1 за стандартами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

1. Мета та завдання вступного іспиту

Вступний іспит має на меті визначення рівня підготовки абітурієнтів з числа іноземців та осіб без громадянства (далі – абітурієнти) з української мови для забезпечення якісної підготовки фахівців з числа іноземців та осіб без громадянства. Під час вступного іспиту абітурієнти повинні продемонструвати належний рівень сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей.

Мовна компетентність передбачає володіння абітурієнта фонетичними, орфоепічними, лексичними, орфографічними, граматичними та стилістичними нормами сучасної української мови.

Мовленнєва компетентність охоплює вміння абітурієнта сприймати і відтворювати інформацію українською мовою.

Соціокультурна компетентність передбачає знання абітурієнта з країнознавства, культурології, фонові знання тощо, а також уміння використовувати ці знання в різних мовних ситуаціях у процесі спілкування з представниками інших культур.

2. Вимоги до вмінь і навичок

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння.

Комунікативна мовленнєва компетентність кандидата має вияв у виконанні різних видів *мовленнєвої діяльності*, а саме: *сприймання, продукція, інтеракція* або *медіація* (зокрема усна або письмова). Кожен з цих типів діяльності може бути пов'язаний з текстами або в усній, або в письмовій, або в обох формах. До рецептивних умінь належить **читання**, а до продуктивних умінь належать *письмо та говоріння*.

ЧИТАННЯ

Вступний іспит передбачає оцінювання сформованості вмінь ознайомлювального читання; уміння повно, точно і глибоко розуміти основну інформацію тексту, порядок викладу інформації в тексті, уміння дати в усній формі відповіді на поставлені запитання (на 2 із 5-ти запропонованих) щодо прочитаного тексту.

Типи текстів:

- короткі оригінальні тексти й оголошення, пов'язані із приватною, публічною, професійною та освітньою сферами життя;
- короткі газетні і журнальні статті з описом подій; інтерв'ю в пресі;
- вивіски в громадських місцях;
- написи й оголошення в межах певної теми;
- рекламні тексти;
- меню і рецепти;
- розклад руху транспорту;
- інструкції до побутових приладів;
- формуляр з особистими даними, наприклад, для запису в бібліотеку, для членства в клубі / секції;
- довідка;
- листівки, короткі приватні листи;
- електронні листи, факси, sms;
- брошури, проспекти, плакати.

ПИСЬМО

Писемне мовлення визначає рівень сформованості репродуктивно-продуктивних умінь на основі інформації прочитаного тексту, уміння дати в письмовій формі відповіді на поставлені запитання (на 3 із 5-ти запропонованих) щодо прочитаного тексту. Письмові відповіді, створені абітурієнтом, повинні бути оформлені відповідно до норм сучасної української мови.

ГОВОРІННЯ

Вступний іспит передбачає створення власного висловлення в усній формі до запропонованої теми. Під час вступного іспиту оцінюється зміст і комунікативна наповненість, ефективність і повнота розкриття теми, адекватність наданої інформації, правильність уживання застосованих лексичних одиниць і граматичних конструкцій, доречність і точність використання їх в усному мовленні.

Абітурієнт має висловлювати власні міркування і почуття, особисте ставлення до фактів чи подій; формулювати критичну оцінку фактів; залучати до свого мовлення елементи аргументації.

Перелік розмовних тем:

1. Україна.
2. Культура України.
3. Київ.
4. Харків.
5. Львів

3. Характер мовного матеріалу Граматичний мінімум з української мови

1. Фонетика. Орфоепія. Графіка.

Голосні і приголосні звуки. Поняття складу. Наголос і ритміка слова. Засоби милозвучності української мови. Інтенація. Алфавіт. Співвідношення вимови і письма.

2. Словотвір.

Склад слова. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Основа слова.

Словотвір слів, що належать до різних частин мови (іменників, прикметників, дієслів).

3. Морфологія.

Іменник. Загальне значення іменника. Семантико-граматичні категорії іменника. Власні і загальні назви. Конкретні й абстрактні значення іменників. Категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінка. Категорія збірності й одиничності. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників (однина, множина; тверда, м'яка, мішана групи). Деякі незмінювані іменники.

Прикметник. Значення прикметника. Якісні прикметники. Відносні прикметники. Присвійні прикметники. Тверда і м'яка група прикметників. Відмінювання прикметників (тверда і м'яка групи). Ступені порівняння прикметників. Синтаксичний зв'язок прикметника з іменником.

Числівник. Значення числівника. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні і порядкові числівники. Групи числівників за будовою. Прості, складні, складені числівники. Неозначено-кількісні числівники. Відмінювання числівників.

Займенник. Значення займенників. Особові займенники. Особово-вказівні займенники. Зворотний займенник *себе*. Присвійні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Питально-відносні займенники. Заперечні займенники. Відмінювання займенників.

Дієслово. Значення дієслова. Два варіанти дієслівних форм: основа інфінітива і основ теперішнього часу. Дві дієвідміни дієслова. Категорія виду. Категорія перехідності / неперехідності. Категорія особи. Модальні значення необхідності безособових дієслів *не було, нема*. Категорія часу. Вживання часових форм. Категорія способу. Категорія дієслівного стану. Безособові дієслова. Дієслівне керування. Дієслова руху.

Дієприкметник. Активні дієприкметники теперішнього часу. Активні дієприкметники минулого часу. Пасивні дієприкметники. Предикативні форми на *-но, -то*.

Дієприслівник. Дієприслівники недоконаного виду теперішнього часу. Дієприслівники минулого часу. Дієприслівники на *-ся -сь*.

Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Якісно-означальні прислівники. Прислівники способу або образу дії. Кількісно-означальні прислівники. Обставинні прислівники часу. Безособово-предикативні прислівники, що виражають стан природи. Функції прислівників у реченні.

Прийменники. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників. Значення прийменників у прийменниково-відмінкових конструкціях.

Сполучники і сполучні слова, їхнє значення і вживання.

Частки, їх значення і вживання.

Вигуки, що виражають етикет-вітання, подяку, побажання, вибачення тощо.

4. Синтаксис.

Вираження суб'єктно-предикативних відношень.

Просте речення. Розповідне речення. Питальне речення. Спонукальне речення. . Просте ускладнене речення.

Складне речення.

Лексичний мінімум з української мови

Лексичний мінімум має складати щонайменше 2 500 слів і словосполучень, що відповідає широкому профілю навчального закладу. Активний лексичний мінімум має складати щонайменше 1 200 слів і словосполучень.

Лексико-граматичний мінімум передбачає перевірку рівня сформованості лексичної і граматичної компетенцій у вступників, зокрема **передбачає виконання тесту**, який складається з 10 завдань.

4. Порядок проведення вступного іспиту

Вступний іспит проводять відповідно до Правил прийому до Харківської державної академії культури в 2023 році.

5. Структура вступного іспиту

Вступний іспит передбачає три субтести для комплексного оцінювання рівня сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей:

- письмовий субтест на володіння граматичним матеріалом;
- усний субтест на текстовому матеріалі соціально-культурного, офіційно-ділового та побутового змісту (вид мовленнєвої діяльності – читання);
- усний субтест, що ґрунтується на фаховому змісті та враховує потреби навчально-професійної комунікації (вид мовленнєвої діяльності – говоріння).

На період воєнного стану тестування проводиться **в дистанційному режимі**

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

**знань абітурієнтів з числа іноземців та осіб без громадянства,
які вступають до ХДАК у 2023/2024 навчальному році
для здобуття ступеня бакалавра
(З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (УКРАЇНСЬКА МОВА))**

Знання з української мови як іноземної оцінюються за 100-бальною шкалою, початком відліку є 100 балів. Загальна оцінка вступного випробування

виводиться на підставі оцінок за кожен його компонент і складає 100 балів, таким чином максимальна оцінка вступного випробування може складати 200 балів. Іноземний громадянин не отримує рекомендації до зарахування, якщо набирає менше 124 балів.

I. Лексико-граматичний тест (20 балів)

20-5	Знання відмінкової системи української мови. Уміння правильно відмінювати іменники, прикметники і займенники. Здатність правильно використовувати прості прийменники на письмі. Відсутність або незначна кількість помилок при використанні форм дієслова. Уміння відрізняти і використовувати види складнопідрядних речень.
5-0	Знання відмінкової системи української мови на низькому рівні. Невміння правильно відмінювати іменники, прикметники і займенники. Відсутність здатності правильно використати прості прийменники на письмі. Наявність великої кількості помилок при використанні форм дієслова. Невміння відрізняти і використовувати види складнопідрядних речень.

II. Говоріння (40 балів)

40-9	Достатній рівень володіння діалогічною мовою; розуміння питань, їх оформлення відповідно до норм української мови. Допускається незначна кількість помилок, які все ж не заважають взаєморозумінню
9-0	Низький рівень володіння діалогічною мовою нерозуміння питань, їх оформлення зі значними відхиленнями від норм української мови. Наявність великої кількості помилок, які заважають взаєморозумінню

III Читання (20 балів)

20-5	Абітурієнт читає виразно, з хорошою дикцією; інтонація (поділ пропозицій на смислові частини, мелодика пропозицій різної синтаксичної будови), тембр, темп, гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту. Абітурієнт повно, точно і глибоко розуміє основну інформацію тексту, визначає його тему, порядок викладу інформації в тексті, робить правильні висновки
5-0	Абітурієнт читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одну пропозицію від іншої, допускає значну кількість помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє у багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови Абітурієнт не розуміє основну інформацію тексту, не визначає його тему, порядок викладу інформації в тексті, не робить правильні висновки

IV. Письмо (20 балів).

20-5	Достатній рівень володіння писемним мовленням; розуміння поставлених запитань щодо прочитаного тексту та їх писемне оформлення відповідно до норм української мови. Допускається незначна кількість мовленнєвих помилок.
5-0	Низький рівень володіння писемним мовленням; нерозуміння поставлених запитань щодо прочитаного тексту, їх писемне

оформлення зі значними відхиленнями від норм української мови. Наявність великої кількості мовленнєвих помилок.

Список рекомендованої літератури

Антонів О. В. Українська мова для іноземців: модул. курс В1-В2 : навч. посібник; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Центр україністики. Київ : Інкос, 2012. 271 с.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук, ред. укр. видання - д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєв. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с

Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні А1, А2, В1, В2, С1) /укл. Н. С. Ніколаєва, Н. О. Бондарева, А. А. Дем'янюк, М. В. Шевченко, В. В. Овдіюк, М. Ю. Якубовська. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>

Козелко І. Р. Практикум з української мови як іноземної (Морфологія: іменник, займенник, прикметник): навч. посіб. Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2017. 24 с.

Луценко В.І. Українська мова для іноземних студентів: у 4 т. Том 1: Навч. посіб. Дніпро: Національний гірничий університет, 2017. 83 с.

Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навч. посіб. / Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.

Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців: практикум. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.

Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною, затверджені Колегією МОН України 22.05.2018 р. URL:

<https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/proministerstvo/doradchi-organi/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-2018>

ЧАСТИНА II ІСТОРІЯ

Програма призначена для іноземців та осіб без громадянства, які виявили бажання здобувати вищу освіту в Україні та володіють мовою навчання (українською) в обсязі, який співвідноситься з рівнем "незалежного користувача" (відповідно до класифікації Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти).

1. Мета і завдання вступного іспиту

Метою вступного іспиту є всебічна оцінка знань і рівня сформованості умінь і навичок абітурієнтів з історії України серед іноземців та осіб без громадянства (далі – абітурієнти).

Завдання вступного іспиту з історії є виявлення та оцінка в учасників:

- рівня історичного мислення;
- розуміння учнями складних процесів формування та основних етапів розвитку українського народу в його сучасних етнічних кордонах;
- висвітлення історичних подій в Україні в контексті європейської та світової історії.

2. Вимоги до вмінь і навичок

назвати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, місця подій, обставини, учасників, результати подій;

визначити хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність;

описувати хід, зовнішні ознаки подій;

характеризувати, визначати істотні риси, складові, етапи, віхи подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;

встановлювати відповідність між одиничними й типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;

визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, важливість подій в історії України;

встановлювати причини й наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;

давати визначення історичних понять і термінів, пояснювати їх і доречно вживати;

працювати з історичними документами, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа й певною епохою.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

ТЕМА 1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Періодизація стародавньої історії. Поява і розселення людей на території України в епоху кам'яної доби. Трипільська культура. Розвиток землеробства і скотарства. Ранній залізний вік. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Античні міста-колонії у Північному Причорномор'ї. Походження слов'ян.

ТЕМА 2. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗКВІТ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Розселення східнослов'янських племінних союзів у VII-X ст. Заснування і розвиток міста Києва. Формування Київської держави. Князі Аскольд і Дір, їхні

походи на Візантію. Внутрішньо та зовнішньополітична діяльність князів (Олега, Ігора, Ольги, Святослава). Завершення формування Київської держави. Князь Володимир Великий та його доба. Ярослав Мудрий. Запровадження християнства як державної релігії, його значення. Пам'ятки права. Культура Київської Русі.

ТЕМА 3. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА ЗА ЧАСІВ РОЗДРОБЛЕНOSTІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА. МОНГОЛЬСЬКА НАВАЛА

Причини й сутність роздробленості Київської Русі. Економічний і політичний розвиток Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського, Галицького та Волинського князівств. Битва на річці Калка. Похід на Русь орд Батия. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князь Роман Мстиславович. Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича Галицького. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Романовича. Культура періоду роздробленості Русі (XII – перша половина XIV ст.).

ТЕМА 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIV – ПЕРША ПОЛОВИНА XVI СТ.)

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Включення українських земель до складу Великого князівства Литовського. Політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Включення Закарпаття до складу Угорщини, а Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVI ст.

ТЕМА 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII СТ.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Політичне становище українських земель у другій половині XVI ст. Українське суспільство в середині XVI – середині XVII ст. Становище української православної церкви. Братства. Брестська церковна унія та її наслідки. Утворення греко-католицької церкви. Становище православної церкви. Виникнення українського козацтва. Утворення Запорозької Січі. Дмитро Вишневецький. Реєстрове козацтво. Митрополит Петро Могила. Боротьба козаків проти татар і турків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Культура України в першій половині XVII ст.

ТЕМА 6. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII СТ.

Причини Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Розгортання національно-визвольної боротьби в 1648-1653 рр. Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Воєнно-політичні події 1650-1653 рр. Українсько-російська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії 1654-1655 рр. Віленське перемир'я. Воєнно-політичні події 1656-1657 рр. Відносини Війська Запорізького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Османською імперією. Богдан Хмельницький як політичний і військовий діяч.

ТЕМА 7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В КІНЦІ 50-Х - 80-х РР. XVII СТ.

Україна в роки правління гетьмана Івана Виговського, його зовнішня та внутрішня політика. Гетьман Юрій Хмельницький. Російсько-українська війна 1658-1659 рр. Територіальний розкол України-Гетьманщини. Андрусівське перемир'я 1667 р. Петро Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Гетьмани Дем'ян Многогрішний та Іван Самойлович. Чигиринські походи (1677-1678) турецько-татарського війська. Бахчисарайська угода. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України. Запорозька Січ у другій половині XVII ст. Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України у другій половині XVII ст.

ТЕМА 8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XVIII СТ.

Зовнішня та внутрішня політика гетьмана Івана Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи. Гетьман Пилип Орлик та його Конституція. Посилення колоніальної політики Російської імперії щодо України. Розвиток культури та освіти.

ТЕМА 9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Тимчасове відновлення гетьманського правління. К. Розумовський. Остаточна ліквідація гетьманства. Друга Малоросійська колегія. Діяльність Петра Румянцева в Україні. Скасування російським урядом військового та адміністративного устрою на Лівобережній Україні. Зруйнування Запорозької Січі. Петро Калнишевський. Соціально-економічний розвиток Лівобережної Гетьманщини в другій половині XVIII ст. Заселення і розвиток Південної України. Приєднання Криму до Росії. Економічний і суспільний розвиток Правобережної України. Гайдамацький рух. Коліївщина. Опришки. Поділи Речі Посполитої та українські землі. Українська культура в другій половині XVIII ст.

ТЕМА 10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ НАПРИКІНЦІ XVIII – В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Українські землі у складі Російської імперії. Промисловий переворот. Початок українського національного відродження. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Т.Шевченко в українському національному русі. Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії. Характер політики австрійського уряду щодо українців. Реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі. Початок національного відродження, форми соціального протесту населення. «Руська трійця». Західноукраїнські землі в революції 1848-1849 рр. Скасування панщини. Головна руська рада.

ТЕМА 11. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Умови та особливості розвитку культури, причини культурних зрушень у першій половині XIX ст. Національне відродження. Відкриття університетів. Зміни в освіті. Поява «Історії Русів». Розвиток літератури, мистецтва. Творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

ТЕМА 12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ ОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРИЙСЬКОЇ (АВСТРО-УГОРСЬКОЇ) ІМПЕРІЙ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Соціально-економічне становище Наддніпрянської України в умовах кризи феодально-кріпосницької системи господарювання в середині XIX ст. Реформи 1860-1870-х років: земська, міська, судова, фінансова, військова та особливості їх проведення на українських землях. Розгортання українського національного руху.

Соціально-економічне становище західноукраїнських земель у другій половині XIX ст. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта» й Літературного товариства ім. Т. Г. Шевченка. Радикальний рух у Галичині. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій.

ТЕМА 13. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ.

Піднесення української культури. Освіта. Відкриття Новоросійського університету. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театального мистецтва, архітектури. Українські підприємці-благодійники та їх вплив на розвиток культури. Церковне життя.

ТЕМА 14. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1900 – 1914 -х РОКАХ

Соціально-економічне становище українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст. Економічна криза 1900-1903 рр. Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Консолідація української нації. Перші політичні партії. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Українські парламентські громади в I та II Державних думах Росії. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907-1914-х рр. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну.

Радикалізація українського політичного руху. Поява українських національних і спортивно-фізкультурних організацій «Січ», «Сокіл», «Пласта».

ТЕМА 15. УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Плани Антанти та Троїстого союзу щодо України. Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України й західноукраїнських земель щодо війни. Головна Українська Рада й Союз визволення України. Воєнні дії на території України. Політика австрійської й російської адміністрації в Галичині. Формування й бойовий шлях легіону Українських січових стрільців. Назрівання економічної та політичної кризи в Російській імперії під час Першої світової війни.

ТЕМА 16. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

Лютнева демократична революція 1917 р. Становище в Україні після повалення царизму. Піднесення національно-визвольного руху. Утворення української Центральної Ради, її склад і політична програма. Михайло Грушевський. Універсали Центральної Ради. Перша українсько-радянська війна. IV Універсал Центральної Ради та проголошення незалежності УНР. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців.

ТЕМА 17. УКРАЇНА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918-1921 РР.)

Брестський мирний договір між УНР і державами Четверного союзу. Вступ німецько-австрійських військ до України. Гетьманський переворот 1918 р. і утворення Української Держави. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави гетьмана П. Скоропадського. Утворення Директорії УНР і повстання проти гетьмана П. Скоропадського. Політичний курс Директорії УНР. Друга українсько-радянська війна. Причини поразки Директорії. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Євген Петрушевич. Злука УНР і ЗУНР. Радянська влада в Україні. «Воєнний комунізм» і червоний терор. Культура і духовне життя в Україні 1917-1920 років.

ТЕМА 18. УКРАЇНСЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921-1928 РР.)

Соціально-економічне і політичне становище України на початку 20-х років. Державний статус України в 1921 – 1922 роках. Юридичне оформлення Союзу РСР, статус України в його складі. Голод 1921-1922 рр. Неп в УСРР. Економічний розвиток Української СРР у період непу. Відбудова народного господарства. Політика «коренізації» (українізація). Культура й духовне життя в Українській СРР у роки непу.

ТЕМА 19. УТВЕРДЖЕННЯ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ В 1929-1939-х РР.

Радянська модернізація в Українській СРР. Форсована індустріалізація. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні. Зміни в соціальному складі населення Української РСР у 1930-х рр. Суспільно-політичне життя в Українській РСР у 1930-х рр. Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Масові репресії та політичні судові процеси кінця 1920-х-1930-х рр.

ТЕМА 20. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У 1921-1939 -х РОКАХ

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на становище західноукраїнських земель. Економічний розвиток українських земель. Різні течії в суспільно-політичному русі, радикалізація політичного життя в 1930-х роках. Розвиток культури.

ТЕМА 21. УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939-1945 РР.)

Радянсько-німецькі договори 1939 р. й західноукраїнські землі. Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії, Північної Буковини та придунайських українських земель до складу УРСР. Напад Німеччини на СРСР. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання руху Опору. Визволення України від німецько-фашистських окупантів. Основні результати й наслідки війни для України й українського народу. Стан культури України в роки Великої Вітчизняної війни.

ТЕМА 22. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945 – НА ПОЧАТКУ 1950-Х РР.)

Українська РСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій. Економічний розвиток України в 1945 – на початку 1950-х рр. Голод 1946-1947 рр. Матеріальне становище населення. Внутрішньополітичне становище України в 1945 – на початку 1950-х рр. Політичні репресії в Українській РСР у другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр.

ТЕМА 23. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ (1953-1964 РР.)

Пом'якшення політичного режиму в Україні в середині 1950-х – на початку 1960-х рр. Передача Кримської області до складу УРСР. Спроби лібералізації політичного режиму. Припинення масових репресій. Критика культу особи Сталіна. Початок реабілітації жертв сталінських репресій. Реформи М. С. Хрущова. Зародження руху «шістдесятників», їх роль у національно-культурному житті. Культура й духовне життя в Україні в другій половині 1950-х - першій половині 1960-х рр.

ТЕМА 24. УКРАЇНА У ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (1965 – 1985 РР.)

Політико-ідеологічна криза системи. Неосталінізм. Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Діяльність в Україні П. Шелеста та В. Щербицького. Політико-правовий статус Української РСР у складі Союзу РСР у середині 1960-х – на початку 1980-х рр. Конституція УРСР 1978 року. Стан економіки України й визрівання економічної кризи. Становище у сфері культури. Русифікація. Опозиційний рух в Україні в середині 1960-х – на початку 1980-х рр.

ТЕМА 25. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985 – 1991 РР.)

Початок «перебудови». Спроби М.С. Горбачова реформувати суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Чорнобильська катастрофа. Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 1980-х рр. Формування багатопартійної системи в Україні в другій половині 1980-х – на початку 1990-х рр. Прийняття Декларації про державний суверенітет України. Схвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України.

ТЕМА 26. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Початок державотворчих процесів в Україні. Конституційний процес. Конституція України 1996 р. Заснування Збройних Сил. Прийняття державної символіки, формування інституту громадянства. Президентські вибори 2004, 2010 рр. Зовнішня політика й міжнародні зв'язки незалежної Української держави. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. Релігійне життя України в умовах незалежності. Культурні процеси в незалежній Україні. «Революція гідності». Президентські вибори 2014 р. Окупація та анексія Криму Російською Федерацією. Збройна агресія Росії проти

України. Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Діяльність Верховної Ради на сучасному етапі. Сучасний стан і проблеми української економіки.

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

ТЕМА 1. СВІТ НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Міжнародні відносини на початку XX ст. Причини, привід до Першої світової війни. Стратегічні плани противників. Перебіг воєнних дій. Поразка Німеччини та її союзників. Комп'єнське перемир'я.

Російська революція 1917 р. і прихід до влади більшовиків. Розпад багатонаціональних імперій і утворення нових незалежних держав у Європі. Повоєнне облаштування світу. Версальсько-Вашингтонська система договорів, її переваги та недоліки.

ТЕМА 2. ПРОВІДНІ ДЕРЖАВИ СВІТУ В 1920—1930-Х РР.

Зміна статусу провідних країн світу після Першої світової війни. Період економічної стабільності. Причини, прояви та наслідки світової економічної кризи 1929—1933 рр. (Великої депресії). Пошуки шляхів подолання кризових явищ в економіці й суспільному житті. Початки державного регулювання соціально-економічних процесів.

Доба «проспериті» (процвітання) у США. Прояви Великої депресії. «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта та його основні підсумки. Велика Британія у роки стабілізації та Великої депресії. Політичний та соціально-економічний розвиток Франції. Листопадова революція та становлення Веймарської республіки в Німеччині. Світова економічна криза в Німеччині. Встановлення нацистської диктатури в Німеччині.

Країни Центральної та Східної Європи. Утворення СРСР. Становлення тоталітарного режиму. Й. Сталін.

ТЕМА 3. КРАЇНИ АЗІЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

Японія. Провал процесів демократизації суспільства. Мілітаризація економіки, державних інституцій та суспільної свідомості населення. Зовнішня експансія.

Китай. Національна революція. Чан Кайші. Початок протистояння між Комуністичною партією Китаю і Гомінданом.

Розпад Османської імперії. Турецька республіка за правління К. Ататюрка. Латинська Америка. Особливості економічних і політичних процесів у регіоні.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ 1930-Х РР. ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА.

Зовнішньополітичні пріоритети провідних країн світу. Спроби створення системи колективної безпеки країнами Заходу. Причини, характер, періодизація Другої світової війни. Воєнні дії на радянсько-німецькому фронті, в Північній Африці, Тихому океані. Зміни у світі внаслідок Другої світової війни. Політичні, економічні та соціальні наслідки Другої світової війни для народів світу. Мирні договори з колишніми союзниками Німеччини. Сан-Франциська конференція.

ТЕМА 5. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ ст.

Найважливіші досягнення науки і техніки, їх вплив на повсякденне життя людей. Фемінізм. Основні ідеї й течії у розвитку культури. Поява масової культури. Нові напрямки в мистецтві та літературі, виникнення та розвиток кінематографа. Спорт, олімпійський рух.

ТЕМА 6. СВІТ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТЯ.

Основні тенденції розвитку країн Заходу у другій половині ХХ — на початку ХХІ ст. Добробут для всіх. Консервативна революція. Становлення постіндустріального суспільства. Інтеграційні процеси. Європейський Союз. Утвердження США як провідної країни повоєнного біполярного світу. Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія. Радянський Союз та його розпад. Китай: завершення громадянської війни. Проголошення КНР. Соціально-економічні експерименти китайських комуністів. Культ особи Мао Цзедуна. Реформування економіки Китаю наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.

ТЕМА 7. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ (1945 р. — ПОЧАТОК ХХІ ст.).

Основні напрямки науково-технічної революції в другій половині ХХ ст. та їх вплив на життя пересічного громадянина. Наукові відкриття, поява нових галузей науки, високих технологій, інтеграція науки і виробництва. Зміни в соціальній структурі суспільства, якості життя людей провідних країн світу та країн, що розвиваються. Становлення постіндустріального (інформаційного) суспільства. Основні тенденції і течії розвитку літератури, образотворчого мистецтва, архітектури, музики, театру, кіно й спорту

4. Порядок проведення вступного іспиту

Вступний іспит проводять відповідно до Правил прийому до Харківської державної академії культури в 2022 році.

5. Структура вступного іспиту

Вступний іспит проводиться в письмовій формі (тестування)
На період воєнного стану тестування проводиться **в дистанційному режимі**

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

знань іноземних громадян та осіб без громадянства,
які вступають до ХДАК у 2023 році для здобуття ступеня бакалавра
(з предмету «Історія»)

Бали за шкалою навчального закладу	Визначення рівня навчального досягнення	Характеристика відповідей абітурієнта
100–123 бали	Низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту тестових питань, не має уявлень про загальні історичні події в Україні в контексті європейської та світової історії.. Демонструє відсутність знань про конкретні історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів тощо.
124–149 балів	Задовільний	Відповіді на тестові питання подано фрагментарно.

		Абітурієнт має лише загальні уявлення про історичні події в Україні в контексті європейської та світової історії. Неспроможний обґрунтувати причини й наслідки історичних подій і явищ, оцінювати їх значення, допускає помилки при відповідях на поставлені питання.
150-174 бали	Достатній	У відповідях на тестові питання допускаються деякі неточності або незначні помилки. Абітурієнт демонструє розуміння історичного матеріалу, спроможний розкрити сутність історичних понять і термінів, пояснювати їх і доречно застосовувати.
175–200 балів	Високий	Абітурієнт дає точні відповіді на тестові питання. Його відповіді свідчать про розуміння історичного матеріалу. Демонструє знання про конкретні історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з предмету набрав від 100-123 бали, то дана кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до ХДАК.

Список рекомендованої літератури

Борисенко В.Й. Курс української історії з найдавніших часів до XX ст. Київ.: Либідь, 1998. – 616 с.

Бойко О.Д. Історія України: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2007. 687 с.

Брайчевський М.Ю. Конспект історії України. Київ: Либідь, 1993. 483с.

Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. Київ: Наук. думка, 1992. 544 с.

Дорошенко Д.І. Нарис історії України. Львів: Світ, 1992. 638 с.

Історичні постаті України: Нариси. Одеса: Маяк, 1993. 384 с.

Історія України / За ред. В. Смоля. Київ: Либідь, 2003. 462 с.

Історія України / Кер. автор. колек. Ю.Зайцев. Львів: Світ, 2002. 488 с.

Історія України / навч.-метод. посібник для сем. занять; за ред. В.Литвина. Київ: Знання-прес, 2006.

Калініченко В.В. Історія України. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2004. 628 с.

Кульчицький С.В. Україна між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.) Київ: Альтернативи, 1999. 336 с.

Литвин В.М. Історія України. Київ: Наук. думка, 2009. 821 с.

Новітня історія України (1900 – 2000): підручник. Київ: Вища школа, 2002. 719 с.

Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного розвитку українського народу. Київ: Абрис, 1991. 272 с.

Освій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): навч. посібник. Київ: Либідь, 1999. 240 с.

Полонська Василенко Н. Історія України. У 2-х т. Київ: Либідь, 2002. Т.1. 672 с.; Т. 2. 608 с.

Рибалка І.К. Історія України Ч.1.: Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. Харків: Основа, 1995. 446 с.

Рибалка І.К. Історія України. Ч.2.: Від початку XIX ст. до лютого 1917 року. Харків: Основа, 1997. 480 с.

Русина О. Україна під татарами і Литвою. Київ: Альтернативи, 1999. 339 с.

Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648 – 1676 рр.). Київ: Альтернативи, 1998. 351 с.

Субтельний О. Україна: історія. Київ: Либідь, 1991. 590 с.

Толочко П.П. Київська Русь. Київ: Альтернативи, 1998. 341 с.

Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ: Генеза, 1997. 312 с.